

Hovedsagen have de ærede Talere, som have haft Ordet, sluttet sig til det foreliggende Lovforslags Grundtanke. Det Spørgsmaal, som blev rejst af det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds (Svend Høgsbro), og som derefter har spillet nogen Rolle under Forhandlingerne, er jo det, hvorvidt det er Grundlovens § 82, som maa nødvendiggøre Lovgivningsmagtens Indgriben i de for Tiden bestaaende Regler med Hensyn til Vejmateriale. Den Udvikling, som det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds gav om, hvorvidt man i Lovgivningen og i Teorien er paa det rene med, at de gældende Regler om Vejmateriale ere i Strid med Grundlovens § 82, kan jeg i det væsentlige tiltræde; jeg tror, at det ærede Medlem her har fremdraget de forskelligede Love, som her komme i Betragtning, ligesom ogsaa de Udtalelser, som i Tidens Løb ere faldne fra de Videnskabsmænd, der i Teorien have beskæftiget sig med disse Spørgsmaal. Det vilde jo være underligt, om jeg fra Regeringens Standpunkt vilde hævde, at vi for Tiden befandt os ganske uden for Grundloven, det kan heller ikke falde mig ind. Jeg tror, at Lovgivningen, saaledes som den er, til Nød har kunnet lade sig forene med Grundlovens § 82. Men Forholdet er jo, saaledes som det ærede Medlem for Præstø Amts 1ste Valgkreds vel i og for sig indrømmer, og saaledes som det navnlig kom frem fra det ærede Medlem for Fredensborg (J. Hage), i Virkeligheden dette, at hvad man vil lægge ind i Forstaaelsen af Grundlovens § 82 om Ejendomsretten til Dels maa være afhængigt af, hvilke Værdier det, der særlig her er Spørgsmaal om, til enhver Tid har. Det har derfor været ganske naturligt i Slutningen af forrige Aarhundrede og i dette Aarhundredes første Halvdel, hvor man ikke tillagde Vejmaterialier nogen særlig Værdi, at man har anset det for baade hensigtsmæssigt og i det hele taget overensstemmende med Principperne for Ejendomsretten — i alt Fald *ikke i Strid* med Principperne for Ejendomsretten — at man tillagde Samfundet, det offentlige, Ret til at tage Vejmateriale, naar man gav Erstatning for det, der virkelig maatte betragtes som Tab for vedkommende Ejer, nemlig Erstatning for hans Jord og den Skade, der tilføjes ved Kørslen over den. Det har man været paa det rene med lige fra Vejforordningen af 1793, at det skulde der gives Erstatning for. Endvidere ville jo adskillige af de Love, som ogsaa ere citerede her i Bemærkningerne, vise, at

man har Blik for, at naar Vejmateriale, som f. Eks. Sten, virkelig maa forudsættes at have Værdi, saa skal der ogsaa gives Erstatning derfor. Naar man nu i Tidens Løb er naaet dertil, at man udnytter Vejmateriale i et ganske andet Omfang end tidligere, saaledes at det har en virkelig Værdi for Ejeren, saa kan det ikke nægtes, at det vil være i Strid med de almindelige Principper om, at en Ejer ikke skal afstaa sin Ejendom, uden hvor Almenvellet kræver det og kun mod Erstatning, hvis vi ikke anvendte denne Regel ogsaa med Hensyn til Vejmateriale. Efter dette skønner jeg ikke rettere, end at det vil være stridende mod Tidens Aand, om vi ikke nu gik til Regler, som ville hjemle en saadan Erstatning, men jeg indrømmer, at Gennemførelsen af dette Princip bliver ganske forskellig, efter som man ser paa Sagen saaledes, at det er Grundlovens § 82, der tvinger til nu at gaa til disse ny Regler, eller man kun anser det for et Billighedshensyn, der altsaa kan hjemle en vis Frihed med Hensyn til den Erstatning, man vil tillægge Ejeren, og altsaa i selve Loven indfører Begrænsninger i saa Henseende. Men det er jo et Spørgsmaal, som vi nærmere kunne drøfte under Sagens videre Behandling. Det er altsaa det særlige Princip i selve Lovforslaget, som er kommet frem under Forhandlingerne. Hvad der i øvrigt er kommet frem, er jo nærmest Bemærkninger med Hensyn til enkelte Bestemmelser, og jeg skal nu tillade mig at besvare enkelte af de Forespørgsler og Bemærkninger, der her ere gjorte. Det blev af det ærede Medlem for Fredensborg stærkt hævdet, at § 1, saaledes som den foreligger affattet i Forslaget, synes at staa i en uhjælpelig Strid med Motiveringen i Lovforslagets Bemærkninger til samme Paragraf. Navnlig henviste det ærede Medlem til, at der skulde findes en Modstrid mellem Paragraffens Begyndelse og dens Slutning. Det var mig nu ikke ganske klart, hvad det ærede Medlem egentlig her ankede over, men jeg skal tillade mig at fortolke Bestemmelsen, saaledes som den er affattet her i § 1; jeg antager, at det ærede Medlems Betænkeligheder ved Forstaaelsen vistnok i alt Fald noget vil falde bort derefter. I Lovforslagets § 1, 1ste Stykke, er der givet en Regel om, at der i Almindelighed kan fordres afgivet Vejmateriale, som findes i naturligt Leje paa det paa-gældende Grundstykke, til Brug ved offentlige Veje eller Gangstiernes Anlæg, Udvidelse eller Vedligeholdelse. Det sigter altsaa